

**ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไผ่
อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่**

**POLITICAL LEADERSHIP ACCORDING TO BUDDHIST TEACHING PRINCIPLES OF
ADMINISTRATORS, THUNG HONG SUB-DISTRICT MUNICIPALITY
MUEANG PHRAE, PHRAE PROVINCE**

พระเกรียงศักดิ์ กิตติธมฺโม Phra Kaieangsak Kittidhammo

สมจิต ขอนวงศ์ Somjit Konwong

พระครูโสภณกิตติบัณฑิต Phrakru Soponkittibundit

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

jagarngsak@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไผ่ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมพละ 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไผ่ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไผ่ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจกลุ่มตัวอย่างโดยการแจกแบบง่ายแก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลทุ่งไผ่ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ จำนวน 371 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ซึ่งได้ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.98 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.95 และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน วิเคราะห์ค่าให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพละ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) และภาวะผู้นำทางการเมืองหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไผ่ อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$)

2) หลักพละ 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไผ่ อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($R=217^{**}$)

3) ปัญหาและอุปสรรค พบว่า ผู้นำหรือผู้บริหารกับบุคลากรมีการติดต่อประสานงานร่วมกัน ในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานไม่สม่ำเสมอ ทำให้ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลไม่ตรงกัน จึงเป็นเหตุให้การดำเนินงานล่าช้า และงานมีเสถียรภาพน้อย ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ผู้นำหรือผู้บริหารควรมีการทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่เข้าใจตรงกัน ติดตามการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีเสถียรภาพ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; การเมือง; หลักพุทธธรรม

Abstract

This research article aimed 1) to study the level of Political leadership according to Buddhaddhamma principles of administrators Thung Hong Sub-District Municipality, Muang Phrae, Phrae Province, 2) to study the relationship between Bala IV relating to Political leadership according to Buddhaddhamma Principles of Administrators Thung Hong Sub-District Municipality, Mueang Phrae, Phrae Province and 3) to study the problems, obstacles and Suggetion of Political leadership according to Buddhaddhamma Principles of administrators, Thung Hong Sub-District Municipality, Muang Phrae, Phrae Province. this research is a mixed methods research, the quantitative research used a survey research method by simple distribution. the sample group included people living in Thung Hong Subdistrict. the sample size was determined using the formula for calculating the sample size of Taro Yamane. were 371 persons. the data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation. and Pearson's correlation coefficient. which got the reliability of the

whole questionnaire 0.98 and the confidence value of the whole questionnaire 0.95, qualitative research section selected key informants, specific, 9 figures or people analyze the interviews of key informants according to research objectives. by using content analysis techniques for context. the results showed that:

1) The level of Political leadership according to Bala IV in the overall was at a high level ($\bar{X}$ = 4.03) and Political leadership according to Buddhaddhamma principles of administrators, Thung Hong Sub-District Municipality, Muang Phrae, Phrae Province in the overall was at a high level ($\bar{X}$ = 4.07)

2) The Bala IV principle and Political leadership according to Buddhaddhamma principles of administrators, Thung Hong Sub-District Municipality Muang Phrae, Phrae Province there was a relatively at low level of positive correlation ($R=217^{**}$)

3) Problems and obstacles found that leaders or executives and personnel had uneven coordination and coordination in the preparation of action plans. cause individual opinions to be inconsistent therefore causing the operation to be delayed and the work was less stable. and Suggetion; leaders be should had a common action plan on a regular basis in order to achieve the same practice, closely monitor the operation and apply information technology to benefit stable objectives.

Keywords: Leadership; Politics; Buddhaddhamma Principles

บทนำ

พระราชบัญญัติมีการเปลี่ยนแปลงฐานะสภาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 มีการกำหนดนโยบาย การวางยุทธศาสตร์ การบริหารโครงการและการใช้ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล ว่าจะสามารถตอบโจทย์ความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนได้หรือไม่ มีประสิทธิภาพประสิทธิผล มีความสัมฤทธิ์ผลระดับใด จากประเด็นปัญหาความกังวลดังกล่าว จึงพุ่งเป้ามาสู่ความมีภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาล (ธนสร ธรรมสอน, 10 (1) : 174) ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงมีความจำเป็นต่อการบริหารเทศบาลอย่างยิ่ง ซึ่งปัจจุบันมีนักวิชาการและนักการศึกษามากมายที่มีความพยายามในการศึกษาวิจัย และนำทฤษฎีภาวะผู้นำทั้ง

ทฤษฎีตามหลักตะวันตกและทฤษฎีตามหลักพุทธธรรม มาบูรณาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารเทศบาล ซึ่งภาวะผู้นำตามหลักพละ ๔ เป็นหนึ่งในหลักพุทธธรรมที่สำคัญเกี่ยวกับการเป็นผู้นำที่ดี ซึ่งยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม และการปฏิบัติตามธรรมอันเป็นลักษณะสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้กิจการงานทุกอย่างบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยมุ่งที่จะให้เกิดประโยชน์สุขแก่ ชุมชน สังคม และประเทศชาติ อย่างยั่งยืนตลอดไปเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ง มีหน้าที่ในการแปลงนโยบาย ที่เป็นนามธรรมไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดความสำเร็จขึ้นและสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการบริหารงานแบบบูรณาการและยังส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชน ถ้าเทศบาลมี การบริหารงานที่ขาดประสิทธิภาพ จะส่งผลเสียอย่างมากต่อการดำเนินงาน เนื่องจากปัญหาสำคัญที่ เกิดขึ้น (เทศบาลตำบลทุ่งไธ้ง, 24 มิถุนายน 2564) ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้งมีบทบาทผู้นำ ทางการเมืองยังไม่ชัดเจน บางท่านยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ที่ตนเองรับมอบหมาย การบริหารจัดการ งานยังขาดความเป็นระบบ เพราะบุคลากรยังไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการภายใน เทศบาลตำบลทุ่งไธ้ง ผู้บริหารบางคนยังขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ ความสัมพันธ์ ภายในองค์กรยังไม่ดีเท่าที่ควร ส่งผลให้ผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้งยังไม่ได้ได้รับความเคารพ การยอมรับที่มากพอ และความน่าเชื่อถือยังไม่ดีพอจากประชาชนในชุมชน ทำให้การบริหารจัดการงาน ของเทศบาลตำบลทุ่งไธ้งยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และในทางกลับกันถ้าหากเทศบาล มีการบริหารงานที่ดีมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้การดำเนินงานของหน่วยงานเกิดความราบรื่นมีการ ประสานงานในการ ปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรได้ดีตลอดจนสามารถตอบสนองต่อความต้องการของ ชุมชนได้อย่างตรงจุด และที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งแห่งความสำเร็จของการทำหน้าที่ผู้นำที่ดีคือ การเป็นผู้ ประกอบด้วยคุณสมบัติที่เหมาะสมในการบริหารเทศบาล มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนความ ต้องการของคนซึ่งความต้องการเป็นตัวกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการตัดสินใจ และทำให้ บุคลากรมีการประสานความร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สามารถบริการเทศบาลได้อย่างทั่วถึงและ เป็นธรรม อันจะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง (สุนิสา วงศ์ยศ, 2559)

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะการศึกษา ภาวะผู้นำทาง การเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้งมีอยู่ในระดับใด และอยากทราบว่า บุคลากรเจ้าหน้าที่ และประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้นำอย่างไร รวมไปถึงปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อที่จะได้นำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหที่เหมาะสม นำไปสู่พัฒนาองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็ง เป็นลำดับสืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบล
ทุ่งไหล้ง อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมพละ 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลัก
พุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไหล้ง อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร่
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธ
ธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไหล้ง อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร่

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงผานวิธี พื้นที่ในการวิจัย คือ ตำบลทุ่งไหล้ง อำเภอมืองแพร์ จังหวัด
แพร่ โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ จากการแจกแบบสอบถาม แก่ประชาชนที่มีอายุ
ตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลทุ่งไหล้ง อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร่ จำนวน
7 หมู่บ้าน ซึ่งมีจำนวนประชากร 5,067 คน (สถิติประชากรตำบลทุ่งไหล้ง อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร่,
2564) กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane จำนวน 371 คน ซึ่งใช้ระดับ
ความคลาดเคลื่อน ที่ 0.05 และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญไป
กอบไปด้วย ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนา 1 รูป ผู้เชี่ยวชาญทางด้านรัฐศาสตร์ 1 คน
นายกเทศมนตรี 1 คน รองนายกเทศมนตรี 1 คน ประธานสภาเทศบาล 1 คน สมาชิกสภาเทศบาล 2
คน กำนัน 1 คน และผู้ใหญ่บ้าน 1 คน รวมจำนวน 9 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น
แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) การวิจัยเชิง
คุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept
Interview) โดยใช้ในการจดบันทึกแบบมีโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำ
แบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบล
ทุ่งไหล้ง อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 371 ชุด เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทาง

การเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และเพื่อศึกษาว่าหลักพละ 4 มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่หรือไม่ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 โดยกำหนดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้จนครบทุกประเด็น นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ คือค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ นำข้อความจากการสัมภาษณ์มาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย วิเคราะห์ค่าให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ทั้ง 3 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ทั้ง 3 ด้าน โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่ง ไธ้ อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร์ ทั้ง 3 ด้าน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านมิติมุ่งงาน	4.16	0.23	มาก
2. ด้านมิติมุ่งสัมพันธ์	4.11	0.30	มาก
3. ด้านมิติมุ่งประสิทธิผล	3.95	0.29	มาก
ภาพรวม	4.07	0.15	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร์ ทั้ง 3 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านมิติมุ่งงาน ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา ได้แก่ ด้านมิติมุ่งสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.11$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านมิติมุ่งประสิทธิผล ($\bar{X} = 3.95$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า ผลลัพธ์ 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ($R = .217^{**}$)

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร์

ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์	ภาวะผู้นำทาง การเมืองตาม หลักพุทธธรรม ของผู้บริหาร เทศบาลตำบลทุ่ง ไธ้ อำเภอมือง แพร่ จังหวัดแพร่	ตัวแปรตาม		
		1. ด้านมิติมุ่ง งาน	2. ด้านมิติมุ่ง สัมพันธ์	3. ด้านมิติมุ่ง ประสิทธิผล
ตัวแปรต้น				
หลักธรรมพละ 4	R - .217**	.887**	.122*	.080
1. ปัญญาพละ	R - .123*	.225**	.176**	.175**
2. วิริยะพละ	R - .200**	.225**	.133*	.011
3. อดทนพละ	R - .008	.219**	.106*	.273**
4. สังคหพละ	R - .101	.039	.042	.038

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า ผู้บริหารกับบุคลากรขาดการติดต่อประสานงานร่วมกันบ่อยครั้ง ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลไม่ตรงกัน การประสานงานเป็นไปอย่างยากลำบาก มีการวางแผนโดยมีข้อมูลในพื้นที่ไม่มากพอ จึงทำให้การเขียนแผนงานไม่ชัดเจนและคลุมเครือ จึงทำให้งานขาดเสถียรภาพ ข้อเสนอแนะ พบว่า ควรมีการทำแผนปฏิบัติร่วมกันสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่เข้าใจตรงกัน ควรวางตัวอย่างเหมาะสม ง่ายต่อการเข้าถึง และมีทัศนคติที่เป็นกลาง ควรมีการติดต่อประสานงานอย่างใกล้ชิด ควรคอยสนับสนุนหรือช่วยเหลือเกื้อกูลตามความเหมาะสมอย่างเป็นมิตร ปฏิบัติงานอย่างครอบคลุมวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน เป็นไปตามที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางการเมืองตามของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านมิติมุ่งงาน ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านมิติประสิทธิผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทำให้ทราบว่า ผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ มีความเป็นภาวะผู้นำทางการเมืองใน

19-20 มีนาคม พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์วิทยาลัยสงฆ์ล้านนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การบริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำในการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลแม่ลานนา อำเภอลอง จังหวัดแพร่” ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อภาวะผู้นำในการให้บริการของเทศบาลตำบลแม่ลานนา อำเภอลอง จังหวัดแพร่ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านมิติมุ่งสัมพันธ์ ด้านมิติมุ่งงาน และด้านมิติมุ่งประสิทธิผล อยู่ในระดับมากทุกด้าน (สุนิสา วงศ์ยศ, 1 (1) : 1-2).

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพละ 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างน้อย ($R=.217^{**}$) กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างหลัก พละ 4 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มีระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างน้อย เมื่อการบูรณาการหลักธรรมพละ 4 ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ง ส่งผลให้ผู้บริหารมีประสิทธิภาพมากขึ้นยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำตามหลักพละ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5” ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำตามหลักพละ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านภาวะผู้นำตามหลักสังคหพละ รองลงมาคือด้านภาวะผู้นำตามหลักวิริยพละ และด้านภาวะผู้นำตามหลักอนวัชชพละ และด้านภาวะผู้นำตามหลักปัญญาพละ (พระมหาศรัณญ อุทโยโร, 2560). รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “คุณธรรมส่งเสริมภาวะผู้นำตามแนวพุทธศาสนา” ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ภาวะผู้นำคือ ความสามารถในการใช้อิทธิพลต่อผู้อื่น การมีปฏิสัมพันธ์ โดยถ่ายทอด แนวคิดไปสู่การปฏิบัติงานหรือร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เป็นคนมีจิตใจเข้มแข็ง เป็นตัวอย่างที่ดีของกลุ่ม เป็นกัลยาณมิตรของผู้ร่วมงาน มีความรู้ความสามารถและแสวงหาปัญญาเพิ่มเติมเสมอ (พระครูสุตชยาภรณ์ , 2560).

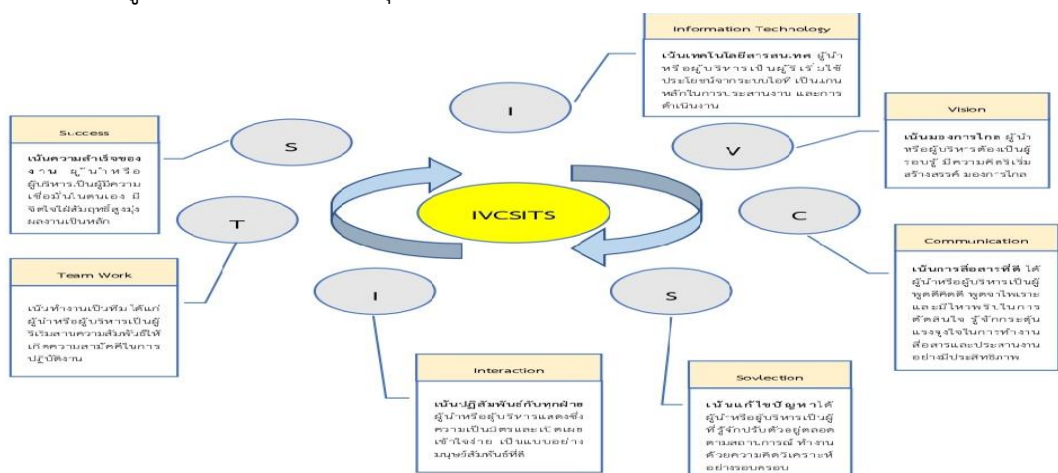
จากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า บริหารกับบุคลากรมีการติดต่อประสานงานร่วมกัน ในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานไม่สม่ำเสมอ จึงเกิดความเข้าใจและความคิดเห็นแต่ละบุคคลไม่ตรงกัน วางตัวเหินห่างจึงทำให้การประสานงานเป็นไปอย่างยากลำบาก มีการวางแผนโดยมีข้อมูลในพื้นที่ไม่มากพอ จึงทำให้การเขียนแผนงานไม่ชัดเจนและ

คลุมเครือ จึงทำให้งานขาดเสถียรภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคต่อภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหาร 1) การขาดการวางตัวอย่างเหมาะสม และยากต่อการเข้าถึง อาจทำให้ประชาชนและผู้ใต้บังคับบัญชาขาดความเชื่อมั่นต่อผู้บริหาร 2) การขาดการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจทำให้เกิดปัญหาต่อการดำเนินงาน เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ 3) การขาดการตรวจสอบประเมินผลต่อความเดือดร้อนหรือความต้องการ อาจไม่สามารถนำความเดือดร้อนและความต้องการมาวางแผนแนวทางการพัฒนาตามงบประมาณที่มีอยู่อย่างเหมาะสมได้ (นายพฤษภา กุมภา, 2560).

ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า ควรมีการวางแผนปฏิบัติร่วมกันสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่เข้าใจและมีความคิดเห็นตรงกัน ควรมีการวางตัวเป็นกันเอง คอยติดต่อประสานงานอย่างใกล้ชิด ควรคอยสนับสนุนหรือช่วยเหลือเกื้อกูลตามความเหมาะสมอย่างเป็นมิตร ปฏิบัติงานอย่างครอบคลุมวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน เป็นไปตามที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีเสถียรภาพ ทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ “ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติ มีดังนี้ 1) ด้านเมตตา ผู้บริหารควรแสดงความรักความเมตตา และเอาใจใส่ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาเปรียบเสมือนสมาชิกใน ครอบครัวเดียวกัน 2) ด้านกรุณา ผู้บริหารควรมีความเมตตากรุณาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการ ให้ ความช่วยเหลือแบ่งปันน้ำใจหรือสงเคราะห์ ทั้งทางด้านวัตถุ กำลังกายและกำลังใจ 3) ด้านมุทิตา ผู้บริหาร ควรทำตนเป็นกัลยาณมิตรมากกว่าเป็นผู้บังคับบัญชา รู้จักเป็นผู้ให้และเป็นผู้รับที่ดี ยกย่องให้ เกียรติลูกน้อง กำกับติดตามอย่างใกล้ชิด ควรส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจงาน 4) ด้านอุเบกขา ผู้บริหารต้องรู้จักวางเฉย ทำใจเป็นกลาง ไม่ปฏิบัติเอนเอียงด้วยความรักหรือชัง มีความซื่อตรง ซื่อสัตย์ไม่ เห็นแก่ตัว ใช้ ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารคน ให้ความรักความเป็นธรรมกับทุกคน (พระอธิการธีระพล โคตมสิสโส (บุญกลาง) , 2560).

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การนำหลักธรรมผล 4 ได้แก่ (1) ปัญญาผล กำลังคือปัญญา (2) วิริยะผล กำลังคือความเพียร (3) ตบณวิชชผล กำลังคือกรรมที่ไม่มีโทษ และ (4) สังคหผล กำลังคือการสงเคราะห์มาบูรณาการกับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งโฮ้ง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านมิติมุ่งงาน (2) ด้านมิติมุ่งสัมพันธ์ (3) ด้านมิติมุ่งประสิทธิผล ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้จากการวิจัย ได้ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งโฮ้ง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ IVCSITS : MODEL ดังนี้

จากแผนภาพทำให้ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการวิจัย ได้แก่

- 1) I = Information Technology เน้นเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้นำหรือผู้บริหารเป็นผู้ริเริ่มใช้ประโยชน์จากระบบไอที จะช่วยพัฒนาทักษะของบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 2) V = Vision เน้นมองการณ์ไกล ผู้นำหรือผู้บริหารต้องเป็นผู้รอบรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองการณ์ไกล เป็นผู้กำหนดทิศทางที่มุ่งให้องค์กรเติบโต หรือมีความยั่งยืนในระยะยาว
- 3) C = Communication เน้นการสื่อสารที่ดี ผู้นำหรือผู้บริหารเป็นผู้พูดดีคิดดี พูดจาไพเราะ และมีไหวพริบในการตัดสินใจ รู้จักกระตุ้นแรงจูงใจในการทำงาน
- 4) S = Sovlection เน้นแก้ไขปัญหาได้ ผู้นำหรือผู้บริหารเป็นผู้ที่รู้จักปรับตัวอยู่ตลอดเวลา สถานการณ์ ทำงานด้วยความคิดวิเคราะห์อย่างรอบครอบ สามารถแก้ไขปัญหาด้วยหลักเหตุผล และแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้อย่างตรงจุด

5) I = Interaction เน้นปฏิสัมพันธ์กับทุกฝ่าย ผู้นำหรือผู้บริหารแสดงซึ่งความเป็นมิตรและเปิดเผย เป็นแบบอย่างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเห็นอกเห็นใจ ไว้วางใจ ให้กำลังใจ และช่วยเหลือเกื้อกูลตามความเหมาะสม

6) T = Team Work เน้นทำงานเป็นทีม ผู้นำหรือผู้บริหารเป็นผู้ริเริ่มสานความสัมพันธ์ให้เกิดความสามัคคีในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน หรือเกิดเป็นอุดมการณ์ร่วมกัน

7) S = Success เน้นความสำเร็จของงาน ผู้นำหรือผู้บริหารเป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีจิตใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมุ่งผลงานเป็นหลัก มีทักษะและประสบการณ์ที่ดี มีวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ชัดเจน และเป้าหมายที่รูปธรรม เพื่อให้สามารถทำงานได้บรรลุผลได้อย่างเหมาะสม

สรุป

ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ผู้นำหรือผู้บริหารเทศบาลเป็นผู้รอบรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองการณ์ไกล และรู้จักนำเทคโนโลยีสารสนเทศประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นผู้พูดดีคิดดี พูดจาไพเราะ และมีไหวพริบในการตัดสินใจ แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างตรงจุด เป็นแบบอย่างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นผู้ริเริ่มสานความสัมพันธ์ให้เกิดความสามัคคีในการปฏิบัติงาน และมีเป้าหมายที่รูปธรรม เพื่อให้สามารถทำงานบรรลุผลได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไธ้ง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(1) ควรมีนโยบายเปิดโอกาสให้บุคลากรได้บังคับบัญชากล้าที่จะแสดงออก ถึงปัญหาในมุมมองต่างออกไป และผู้บริหารการพร้อมที่จะเปิดใจรับฟัง อย่างจริงจัง

(2) ควรมีนโยบายเพิ่มบุคลากรมีการจัดแบ่งหน้าที่แต่ละส่วนอย่างชัดเจน ไม่ให้ทำงานทับซ้อนกัน และทำงานประสานกันอย่างราบรื่น ครอบคลุมการทำงานทั้งหมด

(3) ควรมีนโยบายจัดกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ บุคลากรได้บังคับบัญชาไม่รู้สึกเหินห่าง และให้ผลตอบแทนแก่บุคลากรได้บังคับบัญชาผู้มีผลงาน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

(1) ควรมีการจัดระบบการปฏิบัติงานให้เกิดความคล่องตัว ปรับลดขั้นตอนการบริหารที่ยุ่งยาก หรือจัดทำลำดับขั้นตอนการทำงานให้ง่ายและไม่ซับซ้อน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสามารถทำตามได้อย่างถูกต้องและไม่สับสน

(2) ควรวางตัวอย่างเหมาะสม ง่ายต่อการเข้าถึง และมีทัศนคติที่เป็นกลาง คอยการติดต่อประสานงานอยู่ตลอด หรือทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่เข้าใจตรงกัน มีกำหนดระเบียบปฏิบัติ และจัดบันทึกข้อตกลงร่วมกัน

(3) ควรปฏิบัติงานอย่างครอบคลุม อาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เขียนแผนชัดเจน การกำหนดจุดประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินงาน หรือกำหนดเป้าหมายไว้ล่วงหน้าเสมอ เพราะเป้าหมายเป็นเครื่องมือที่กำหนดทิศทาง เพื่อความก้าวหน้าและความสำเร็จ เป็นไปตามวัตถุประสงค์

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไผ่ อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร่ โดยใช้หลักพุทธธรรมอื่น ๆ นอกจากหลักพุทธธรรม (พละ 4)

(2) ควรเปรียบเทียบหลักพุทธธรรมกับภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไผ่ อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร่

(3) ควรขยายขอบเขตการวิจัยภาวะผู้นำทางการเมืองตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลทุ่งไผ่ อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร่ ทั้ง 23 เทศบาลตำบลในจังหวัดแพร่

References

เทศบาลตำบลทุ่งไผ่. (24 มิถุนายน 2564). *สภาพทั่วไป*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.thunghong.go.th/>.

ธนสร ธรรมสอน. (2558). “ภาวะผู้นำทางการเมืองของนายกเทศมนตรีในการบริหารเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน”. *วารสารวิชาการ RMUTT Global Business and Economics Review*. 10 (1). 174

นายพฤษภา กุมภา. “ภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร”. (2564). *วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูสุตขยาภรณ์. (2560). “คุณธรรมส่งเสริมภาวะผู้นำตามแนวพุทธศาสนา”. *วิทยานิพนธ์
ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษาพระพุทธศาสนา*. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาศรีณญ อุทโยโร. (2560). “ภาวะผู้นำตามหลักพละ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5”. *วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธ
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.

พระอธิการธีระพล โคตมสิโส (บุญกลาง). (2560). “ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหาร
โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัด
นครราชสีมา”. *วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา*.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุนิสา วงศ์ยศ. (2559). “ภาวะผู้นำในการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลแม่ลานนา อำเภอ
ลอง จังหวัดแพร่”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุนิสา วงศ์ยศ. (2561). “ภาวะผู้นำในการให้บริการประชาชนของเทศบาลตำบลแม่ลานนา อำเภอ
ลอง จังหวัดแพร่”. *วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย*. 1 (1). 1-2.

หน่วยงานฝ่ายทะเบียนราษฎร. (1 มีนาคม 2564). *เอกสารแบบข้อมูลหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง*.
สำนักงานเทศบาลตำบลทุ่งไผ่. (เอกสารสำเนา).

รายงานสืบจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 1 เรื่อง “พระพุทธศาสนา กับ แนวโน้มโลกยุคใหม่ : วิถีครู
บาศรีวิชัยสู่อารยธรรมร่วมสมัย” “Buddhism and New Global Trends : The Footprint of Khruba Sriwichai Towards
Contemporary Civilization”